

Přerušeni řízení, spojení věci, insolvence

V situaci, kdy soudu není znám aktuální procesní postoj žalovaných k žalobou uplatněnému nároku, nemůže mít soud k dispozici dostatek poznatků ospravedlňujících závěr, že je důvod přerušit řízení podle § 109 odst. 2 písm. c/ o. s. ř. Stejně tak, pokud účastník zpochybňuje, zda byly jeho nevykonatelné pohledávky řádně popřeny, je v souladu s principem hospodárnosti řízení tuto otázku nejprve ozřejmit dokazováním, tak, aby bylo postaveno najisto, zda vůbec má smysl vyčkávat výsledků řízení o určení neplatnosti dotčených smluv (zda důvodem pro zamítnutí žaloby nebude okolnost, že jde o pohledávky zjištěné). Tam, kde mezi týmiž účastníky u stejného soudu probíhají spory, kde v jednom je předmětem řízení řešení otázky platnosti právního úkonu (jež se má projevit výrokem soudního rozhodnutí) jako otázky, jež má být předběžně posuzována ve druhém sporu, má být při zachování principu hospodárnosti řízení především zkoumána otázka, zda takové věci lze spojit ke společnému řízení (§ 112 odst. 1 o. s. ř.), čemuž ve světle závěrů formulovaných v rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 21. dubna 2011, sp. zn. 18 Co 297/2010, uveřejněném pod číslem 118/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, nemusí bránit ani to, že k projednání a rozhodnutí spojovaných věcí není (případně) podle rozvrhu práce příslušný tentýž soudce (senát). Tam, kde se vedle postupu dle § 109 odst. 2 písm. c/ o. s. ř. nabízí soudu (jako možný) postup dle § 112 odst. 1 o. s. ř., má spojení věcí ke společnému řízení zásadně přednost před přerušeni řízení. Institut spojení věcí vede (tím, že řízení pokračuje) k naplnění účelu občanského soudního řízení vymezeného ustanovením § 6 o. s. ř., kdežto využití institutu přerušeni řízení lze chápat jako krok, jenž zřejmě povede k oddálení kýženého výsledku (ve sporu se nepokračuje), leč je žádoucí se zřetelem k předmětu jiného (nejen) soudního řízení, jež je důvodem přerušeni řízení.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 ICdo 40/2013, ze dne 27.11.2013)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce Lesy České republiky, s. p., se sídlem v H.K., zastoupeného JUDr. R.P., advokátem, se sídlem v P., proti žalovaným 1/ Mgr. M.C., se sídlem v P., jako insolvenční správkyni dlužníka LESS & FOREST s. r. o., 2/ LESS & FOREST s. r. o., se sídlem v B., a 3/ Mgr. I.Š., se sídlem v O., jako oddělenému insolvenčnímu správci dlužníka LESS & FOREST s. r. o., o určení pravosti, výše a (in eventum) pořadí nevykonatelných pohledávek, vedené u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. 37 ICm 706/2013, jako incidenční spor v insolvenční věci dlužníka LESS & FOREST s. r. o., se sídlem v Bohdanči 136, PSČ 285 25, identifikační číslo osoby 27106632, vedené u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. KSPH 37 INS 23802/2012, o dovolání žalobce proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 13. srpna 2013, č. j. 37 ICm 706/2013, 101 VSPH 181/2013-104 (KSPH 37 INS 23802/2012), tak, že usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 13. srpna 2013, č. j. 37 ICm 706/2013, 101 VSPH 181/2013-104 (KSPH 37 INS 23802/2012) a usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 12. dubna 2013, č. j. 37 ICm 706/2013-78, se zrušují a věc se vrací soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Žalobou podanou 28. února 2013 se žalobce (Lesy České republiky, s. p.) domáhal vůči žalovaným 1/ Mgr. M.C., jako insolvenční správkyni dlužníka LESS & FOREST s. r. o. (dále jen „dlužník“), 2/ dlužníku a 3/ Mgr. I.Š., jako oddělenému insolvenčnímu správci dlužníka určení pravosti a výše (eventuálně určení pořadí) svých nevykonatelných pohledávek, přihlášených do insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužníka u Krajského soudu v Praze (dále jen „insolvenční soud“) pod sp. zn.

Usnesením ze dne 12. dubna 2013, č. j. 37 ICM 706/2013-78, insolvenční soud přerušil řízení o této incidenční žalobě.

Insolvenční soud shrnul, že žalobce se domáhá:

- 1/ Určení pravosti a výše své popřené podmíněné pohledávky ve výši 566.000.000,- Kč coby škody, jež mu může vzniknout tím, že místo označených smluv o lesnických činnostech, které uzavřel s dlužníkem (jenž je porušil) uzavře nové smlouvy s třetími subjekty.
- 2/ Určení pravosti a výše své popřené podmíněné pohledávky ve výši 27.196.240,- Kč. Tato pohledávka je podmíněna tím, že by došlo k převodu nebo přechodu vlastnického práva k dříví, ohledně kterého nedokončil dlužník těžební činnosti.

Na tomto základě pak insolvenční soud - cituje ustanovení § 109 odst. 2 písm. c/ zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“) - uzavřel, že:

- 1/ Insolvenčnímu soudu je z vlastní činnosti známo, že pod sp. zn. 33 ICM 244/2013 a 33 ICM 245/2013 jsou u něj vedena řízení o určení neplatnosti (in eventum neúčinnosti) v žalobě specifikovaných smluv a plnění a o zaplacení částky 4.202.760.738,- Kč s příslušenstvím (v první věci) a o zaplacení částky 2.153.665.618,40 Kč s příslušenstvím (v druhé věci). V oněch řízeních žalovaní (v této věci) napadají postup žalobce (v této věci) při zadávání veřejných zakázek na těžební a pěstební činnosti a při uzavírání smluv o lesnických činnostech.
- 2/ Jak v tomto řízení, tak v řízeních označených pod bodem 1/ je základní předběžnou otázkou platnost smluv o lesnických činnostech a „férovost“ předcházejícího zadávacího řízení. Lze se i z logiky věci domnívat, že obrana žalovaných (v této věci) bude v řízeních obdobná.
- 3/ Insolvenční soud má tudíž za to, že by nejprve měla být vyřešena férovost zadávacích řízení a z toho plynoucí (ne)platnosti smluv o lesnických činnostech. Není přitom žádoucí, aby vedle sebe běželo více řízení, řešících totožnou otázku. Poté, co bude najisto postavena (ne)platnost smluv o lesnických činnostech a předcházejícího zadávacích řízení, mohou být „na těchto pevných základech“ teprve řešeny navazující otázky, které mají vliv na toto řízení.
- 4/ Protože zde tedy probíhá jiné řízení, v němž je řešena otázka, která má význam pro rozhodnutí v řešené věci (jde o předběžnou otázku), soud rozhodl o přerušení řízení.
- 5/ Insolvenční soud současně míní, že s ohledem na předmět tohoto řízení nebude mít jeho přerušeni negativní vliv na žalobcova práva a právem chráněné zájmy, neboť výsledek tohoto sporu se v jeho majetkové sféře může projevit (s ohledem na rozsah a složitost předmětného insolvenčního řízení) až po několika letech. Navíc výše uvedené pohledávky byly přihlášeny jako podmíněné a v mezidobí může být odstraněna pochybnost, zda určená podmínka nastane a v jaké skutečné výši bude vyčíslena.

K odvolání žalobce Vrchní soud v Praze změnil ve výroku označeným usnesením usnesení insolvenčního soudu tak, že se řízení přerušuje do pravomocného skončení řízení vedených u insolvenčního soudu pod sp. zn. 33 ICM 244/2013 a 33 ICM 245/2013.

Odvolací soud - cituje ustanovení § 231 odst. 1 a 2 zákona č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona) - dospěl po přezkoumání rozhodnutí insolvenčního soudu k následujícím závěrům:

- 1/ Odvolací soud sdílí právní názor insolvenčního soudu, že pravost i výše pohledávek, které jsou předmětem tohoto sporu „na určení jejich existence“, je odvislá od vyřešení otázky platnosti smluv, které jsou jejich právním důvodem uvedeným v přihlášce, a to jak pokud jde o pohledávky představující dlužnou smluvní jistinu, tak představující sankce v podobě smluvních úroků z prodlení i smluvní pokuty (str. 2 druhý odstavec rozhodnutí odvolacího soudu).
- 2/ Bude-li soudem určena neplatnost smluv, ob stojí přihlášená dlužná jistina jako pohledávka z titulu

bezdůvodného obohacení, aniž by tím došlo ke změně právního důvodu přihlášky, nicméně výše bezdůvodného obohacení nemusí korespondovat s výší plnění dohodnutého v neplatné smlouvě. Výše bezdůvodného obohacení může být odlišná v závislosti na jiných skutečnostech, které budou předmětem dokazování až poté, kdy bude pravomocně rozhodnuto o tom, že smlouvy jsou neplatné. Sankční pohledávky co do důvodu i výše mohou obstát jen v případě, že smlouvy budou soudem shledány platnými (str. 2 druhý odstavec rozhodnutí odvolacího soudu).

3/ Je proto dán důvod přerušit řízení do určení platnosti smluv, kterou insolvenční soud zkoumá v jiném incidenčním sporu (ve výše označených sporech).

4/ Je-li platnost smluv, z nichž žalobce dovozuje v tomto sporu popřené pohledávky, předmětem samostatného incidenčního sporu, který projednává insolvenční soud, je na místě vyčkat výsledku tohoto určovacího sporu již proto, že probíhá několik desítek sporů o určení existence popřených pohledávek ze smluv, jichž se týkají dvě žaloby na určení jejich neplatnosti, takže je v zájmu hospodárnosti řízení i jednotnosti rozhodování sporů mezi týmiž účastníky, aby otázka rozhodná pro posouzení důvodnosti žalob o určení pravosti a výše pohledávek byla rozhodnuta ve dvou sporech zahájených v žalobě podané podle § 231 odst. 2 insolvenčního zákona, neboť insolvenční zákon takový postup předpokládá.

Odvolací námitky žalobce spočívající v tom, že nedošlo k řádnému popření pohledávek, které jsou předmětem tohoto sporu, žádným ze žalovaných, nejsou rozhodné pro posouzení procesní otázky spočívající v procesních důvodech vedoucích k přerušení tohoto řízení podle § 109 odst. 2 písm. c/ o. s. ř., neboť tento spor o určení jejich existence je zahájen k žalobě odvolatele, a to, zda sporné pohledávky, které jsou předmětem žaloby, byly žalovanými řádně popřeny, jsou skutečnosti rozhodné pro posouzení věcné důvodnosti žaloby, kterou soud zkoumá v důkazním řízení (které při rozhodování o přerušení řízení neprovádí), a které jsou rozhodné pro rozhodnutí soudu ve věci samé, nikoliv v souvislosti s přezkoumáváním věcné správnosti procesního rozhodnutí insolvenčního soudu (poslední odstavec rozhodnutí odvolacího soudu).

Proti usnesení odvolacího soudu podal žalobce dovolání, jež má za přípustné dle § 237 o. s. ř., s tím, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci a požaduje, aby Nejvyšší soud napadené rozhodnutí změnil tak, že se řízení nepřerušuje.

K vymezení přípustnosti dovolání dovolatel uvádí, že napadené rozhodnutí je založeno na následujících závěrech:

1/ Řízení o žalobě dle § 198 odst. 1 insolvenčního zákona o určení pravosti, výše a pořadí přihlášených pohledávek může být přerušeno dle § 109 odst. 2 písm. c/ o. s. ř. bez ohledu na skutečnost, zda tyto pohledávky byly účinně popřeny na přezkumném jednání.

2/ V řízení o žalobě dle § 198 odst. 1 insolvenčního zákona o určení pravosti, výše a pořadí pohledávek nelze rozhodnout otázku pravosti a výše pohledávek, pokud není rozhodnuto o platnosti právního úkonu, na základě kterého byly pohledávky přihlášeny, a to bez ohledu na to, zda byly tyto pohledávky účinně popřeny co do pravosti a výše.

3/ Řízení o žalobě na určení neplatnosti právního úkonu podle § 231 insolvenčního zákona může mít vliv na řízení o žalobě dle § 198 odst. 1 insolvenčního zákona o určení pravosti, výše a pořadí pohledávek přihlášených na základě stejného právního úkonu.

Dovolatel míní, že všechny výše uvedené otázky posoudil odvolací soud v rozporu s dosavadní judikaturou Nejvyššího soudu. Konkrétně k jednotlivým otázkám uvádí:

Ad 1/

Dovolatel cituje poslední odstavec napadeného rozhodnutí, načež popisuje účinky popření „jen“ pravosti nebo „jen“ výše pohledávky a s odvoláním na závěry obsažené v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 24. května 2001, sp. zn. 32 Cdo 1726/98, uveřejněném pod číslem 76/2002 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 76/2002“) zdůrazňuje, že předtím, než se insolvenční soud začne v incidenčním sporu zahájeném žalobou dle § 198 odst. 1 insolvenčního zákona věcně zabývat

uplatněnými pohledávkami popřeného věřitele, musí učinit závěr o tom, zda byly tyto pohledávky účinně popřeny.

K tomu s poukazem na dílo Kozák, J., Budín, P., Dadam, A., Pachel, L. Insolvenční zákon a předpisy související. Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení. Komentář. 2. vydání. Praha: ASPI, a.s., 2013, str. 468 (dále jen „Komentář“) a na ustanovení § 200 odst. 2 insolvenčního zákona dovozuje, že důvod popření pohledávek nemůže popírající procesní subjekt dodatečně měnit, přičemž uvedením důvodů popření dochází i ke koncentraci (z jiných důvodů nelze v incidenčním sporu pohledávky zpochybnit). Insolvenční soud měl podle dovolatele nejprve provést dokazování o rozsahu popření (s tím, že kdyby shledal neúčinnost popření, neměl by důvod řízení přerušit). Jinak řečeno, insolvenční soud tedy měl dokazováním nejprve zjistit, zda ve smyslu § 109 odst. 2 písm. c/ o. s. ř. (vůbec) probíhá řízení, které může mít význam pro řízení o žalobě žalobce a teprve poté případně řízení přerušit. Závěr odvolacího soudu, že přerušování řízení je pouze procesní otázkou, kterou nelze řešit dokazováním, nemůže dle dovolatele obstát.

K tomu dovolatel cituje z rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 24. února 2011, sp. zn. 30 Cdo 5270/2009 (uveřejněného v časopise Soudní judikatura číslo 12, ročník 2011, pod číslem 169) pasáž týkající se § 109 odst. 2 písm. c/ o. s. ř. a uzavírá, že v řízení by mělo být nejprve postaveno najisto, v jakém rozsahu (pokud vůbec) došlo k účinnému popření pohledávek žalobce, tedy zda vůbec může výsledek sporů ve věcech sp. zn. 33 ICm 244/2013 a 33 ICm 245/2013 ovlivnit výsledek řízení v této věci. Přitom dodává, že řízení bylo přerušeno i ohledně určení pořadí pohledávek, byť potud lze rozhodnout (nejde-li o pohledávky za podstatou) bez ohledu na výsledek označených sporů.

Ad 2/

Dovolatel cituje ze strany 2 napadeného rozhodnutí druhý a třetí odstavec, namítaje, že toto právní posouzení nezohledňuje skutečnost, že jeho pohledávky nebyly popřeny účinně. Na podporu závěru o neúčinném popření pohledávek dále podrobně argumentuje, dovolává se díky § 193, § 199 odst. 2 a 3 a § 200 odst. 2 insolvenčního zákona, Komentáře (str. 468), článku Bureš, J., Drápal, L.: K některým otázkám incidenčních sporů v konkursu, uveřejněném v časopise Právní rozhledy č. 6, ročník 1998, str. 277-286, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. února 2013, sen. zn. 29 ICdo 5/2012, R 76/2002 a usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 24. září 2009, č. j. KSCB 27 INS 1466/2008, 1 VSPH 385/2009-B-63. Z řečeného pak dovozuje, že žalovaný účinně nepopřel výši pohledávek, takže potud není dán důvod řízení přerušit dle § 109 odst. 2 písm. c/ o. s. ř.

Ad 3/

Žaloba o určení neplatnosti právního úkonu není určena k tomu, aby se jejím prostřednictvím řešily dosud nesplněné závazky dlužníka (pro ty je určeno přezkumné jednání a následné spory o pravost, výši či pořadí). Není proto důvod řízení přerušit.

K ustanovení § 231 insolvenčního zákona cituje dovolatel pasáže z rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 31. července 2013, sp. zn. 29 Cdo 392/2011 a následně shrnuje, že cílem ustanovení § 231 insolvenčního zákona je pouze zajistit, aby otázka platnosti právního úkonu, jež je určující pro příslušnost majetku dlužníka do jeho majetkové podstaty nebo pro identifikaci závazků dlužníka, nebyla v průběhu insolvenčního řízení účelově vytěšňována určovacími žalobami podle ustanovení § 80 písm. c/ o. s. ř., podávanými u obecných soudů, mimo rámec procedur nastavených insolvenčním zákonem k řešení těchto otázek.

Odvolací soud tak pochybil, když řízení přerušil.

Pro rozhodnutí v této věci jsou ustanovení občanského soudního řádu o přípustnosti dovolání přiměřeně aplikovatelná dle § 7 odst. 1 insolvenčního zákona.

Napadené usnesení je usnesením, kterým se odvolací řízení končí. Napadené rozhodnutí pak závisí na vyřešení otázky procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu (jak bude popsána dále). Dovolání v této věci je tudíž přípustné

podle § 237 o. s. ř.

Vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), nejsou dovoláním namítány a ze spisu se nepodávají, Nejvyšší soud se proto - v hranicích právních otázek vymezených dovoláním - zabýval správností právního posouzení věci odvolacím soudem.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Podle ustanovení § 109 odst. 2 písm. c/ o. s. ř., pokud soud neučiní jiná vhodná opatření, může řízení přerušit také tehdy, jestliže probíhá řízení, v němž je řešena otázka, která může mít význam pro rozhodnutí soudu, nebo jestliže soud dal k takovému řízení podnět; to neplatí v řízení o povolení zápisu do obchodního rejstříku.

S přihlédnutím k době, kdy bylo vydáno rozhodnutí o úpadku dlužníka (2. října 2012) a kdy se uskutečnilo přezkumné jednání, při němž mělo dojít k popření pohledávek dovolatele (29. ledna 2013), je pak z hlediska popěrného režimu pro věc určující především ustanovení § 198 insolvenčního zákona (o popření nevykonatelné pohledávky insolvenčním správcem) a § 336 odst. 2 insolvenčního zákona, ve spojení s § 198 insolvenčního zákona (o popření pohledávky dlužníkem v reorganizaci), v aktuálním znění.

Úvodem Nejvyšší soud uvádí, že shledává zjevně neopodstatněnými ty z dovolacích námitek, jejichž prostřednictvím dovolatel dovozuje, že bez zřetele k tomu, zda mohlo být přerušeno řízení o určení pravosti pohledávek, nebyl důvod řízení přerušit co do požadavku na určení pořadí pohledávek.

Požadavek na určení pořadí pohledávek uplatnil dovolatel v žalobě „eventuálně“ (tzv. eventuálním petitem), tedy pro případ, že by neuspěl s primárním petitem, jímž se dožaduje určení pravosti a výše pohledávek. „Eventuálním petitem“ žaloby se soud zabývá jen pro případ, že dospěje k závěru, že nelze vyhovět „primárnímu petitu“. Argumentace, podle níž by insolvenční soud měl pokračovat v projednání požadavku uplatněného „eventuálním petitem“, i když jsou splněny předpoklady pro přerušení řízení o požadavku uplatněném „primárním petitem“, smysl nedává a dovolání potud není důvodné.

Stejně tak nedává smysl, aby bylo pokračováno v řízení o určení výše nevykonatelné pohledávky, jsou-li splněny předpoklady pro přerušení řízení o určení pravosti téže pohledávky. Je totiž zjevné, že případné zamítnutí žaloby o určení pravosti nevykonatelné pohledávky učiní bezpředmětným zkoumání její výše; vedení sporu o určení výše nevykonatelné pohledávky by za takové situace odporovalo zásadě hospodárnosti řízení.

Dovolání je přesto důvodné.

Ve výše zmíněném rozsudku sp. zn. 30 Cdo 5270/2009 (v jehož obsahu se promítá ustálený výklad Nejvyššího soudu k ustanovení § 109 odst. 2 písm. c/ o. s. ř.) Nejvyšší soud uzavřel, že smyslem ustanovení § 109 odst. 2 písm. c/ o. s. ř. je zajistit hospodárnost řízení; proto by měl soud posoudit, zda vyčkání výsledku vedlejšího řízení bude i z hlediska délky původního (hlavního) řízení účelné, nebo zda si otázku, která může mít význam pro jeho rozhodnutí, vyřeší předběžně sám. Při úvaze o tom, zda řízení přerušit, by měl soud postupovat podle okolností konkrétního případu, zejména s ohledem na to, zda v řízení nelze učinit jiná vhodná opatření a také s ohledem na celkovou délku řízení, o kterou se nutně původní řízení prodlouží.

Akcent na hospodárnost řízení ve spojení s důvodem přerušení řízení dle § 109 odst. 2 písm. c/ o. s. ř.

klade i literatura (srov. např. Drápal, L., Bureš, J. a kol.: Občanský soudní řád I. § 1 až 200za. Komentář. 1. vydání. Praha, C. H. Beck, 2009, str. 752).

V dané věci se ze spisu podává, že insolvenční soud přikročil k přerušení řízení dle § 109 odst. 2 písm. c/ o. s. ř. poté, co dovolatel podal předmětnou žalobu, uhradil soudní poplatek ze žaloby a reagoval na výzvu k předložení listinných příloh žaloby (č. l. 1-77).

Vyjádření žalovaných k žalobě si insolvenční soud před vydáním usnesení o přerušení řízení neopatřil, když žalobu samotnou jim doručil (jak patrně z dokladů o doručení u č. l. 81) až v souvislosti s doručením usnesení o přerušení řízení a žalovaní žádné stanovisko k podané žalobě nezaujali (soudu nesdělili) ani v průběhu odvolacího řízení.

Jakkoli lze očekávat, že okruh sporných otázek v incidenčním sporu o určení pravosti, výše nebo pořadí nevykonatelné pohledávky popřené insolvenčním správcem a dlužníkem v reorganizaci bude definován přihláškou pohledávky a obsahem žaloby o požadovaném určení na straně přihlášeného věřitele - žalobce (§ 198 odst. 2 insolvenčního zákona) a popěrným úkonem insolvenčního správce a dlužníka v reorganizaci na straně žalované, nemusí tomu tak být vždy; k tomu srov. (dovolatelem výše zmíněné) usnesení Nejvyššího soudu sen. zn. 29 ICdo 5/2012.

V situaci, kdy soudu nebyl znám aktuální procesní postoj žalovaných k žalobou uplatněnému nároku (jenž by vyjasnil, zda vůbec bude nutné zkoumat předběžně platnost smluv o lesnických činnostech), nemohl mít (neměl) k dispozici dostatek poznatků ospravedlňujících závěr, že je důvod přerušit řízení podle § 109 odst. 2 písm. c/ o. s. ř. Stejně tak je zjevné, že za stavu, kdy dovolatel zpochybňoval i to, zda vůbec byly jeho nevykonatelné pohledávky řádně popřeny, bylo v souladu s principem hospodárnosti řízení tuto otázku nejprve ozřejmit dokazováním, tak, aby bylo (opět) postaveno najisto, zda vůbec má smysl vyčkávat výsledků řízení o určení neplatnosti dotčených smluv (zda důvodem pro zamítnutí žaloby nebude okolnost, že jde o pohledávky zjištěné).

Nejvyšší soud též dodává, že tam, kde mezi týmiž účastníky u stejného soudu (což je podle důvodů rozhodnutí insolvenčního soudu i tento případ) probíhají spory, kde v jednom je předmětem řízení řešení otázky platnosti právního úkonu (jež se má projevit výrokem soudního rozhodnutí) jako otázky, jež má být předběžně posuzována ve druhém sporu, má být při zachování principu hospodárnosti řízení především zkoumána otázka, zda takové věci lze spojit ke společnému řízení (§ 112 odst. 1 o. s. ř.), čemuž ve světle závěrů formulovaných v rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 21. dubna 2011, sp. zn. 18 Co 297/2010, uveřejněném pod číslem 118/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, nemusí bránit ani to, že k projednání a rozhodnutí spojovaných věcí není (případně) podle rozvrhu práce příslušný tentýž soudce (senát).

Přitom je zjevné, že tam, kde se vedle postupu dle § 109 odst. 2 písm. c/ o. s. ř. nabízí soudu (jako možný) postup dle § 112 odst. 1 o. s. ř., má spojení věcí ke společnému řízení zásadně přednost před přerušením řízení. Institut spojení věcí vede (tím, že řízení pokračuje) k naplnění účelu občanského soudního řízení vymezeného ustanovením § 6 o. s. ř., kdežto využití institutu přerušení řízení lze chápat jako krok, jenž zřejmě povede k oddálení kýženého výsledku (ve sporu se nepokračuje), leč je žádoucí se zřetelem k předmětu jiného (nejen) soudního řízení, jež je důvodem přerušení řízení. To se ostatně projevuje i v textu příslušných ustanovení občanského soudního řádu. Tak v návěští odstavce 2 v § 109 o. s. ř. se možnost soudu přerušit řízení podmiňuje tím, že soud „neučiní jiná vhodná opatření“ a následně se pak podle § 111 odst. 2 věty první o. s. ř. pro případ, že řízení je přerušeno podle § 109 o. s. ř., vyžaduje, aby soud činil „všechna potřebná opatření, aby byly odstraněny překážky, jež způsobily přerušení nebo pro které přerušení trvá“. Oproti tomu podle dikce § 112 odst. 1 o. s. ř. může soud spojit věci ke společnému řízení „v zájmu hospodárnosti řízení“.

Nejvyšší soud tudíž uzavírá, že závěr soudů, podle kterého je důvod přerušit řízení podle § 109 odst. 2 písm. c/ o. s. ř., byl v dané procesní situaci předčasný a dovolací důvod dle § 241a odst. 1 o. s. ř. byl uplatněn právem.

Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), napadené rozhodnutí zrušil.

Jelikož důvody, pro které bylo zrušeno rozhodnutí odvolacího soudu, platí také na rozhodnutí soudu prvního stupně, zrušil dovolací soud i je a vrátil věc soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243e odst. 1 a 2 o. s. ř.).

Pro úplnost (neboť důvod zrušení obou usnesení je dán i tak) lze dodat, že k povaze ustanovení § 231 insolvenčního zákona se Nejvyšší soud vyjádřil způsobem, jenž činí nepřiléhavou úvahu odvolacího soudu na dané téma v (dovolatelem zmíněném) rozsudku sp. zn. 29 Cdo 392/2011.

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Promlčení, insolvence](#)
- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výše výživného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výživné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Započtení pohledávek \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Ušlý zisk](#)
- [Škoda vzniklá provozní činností](#)
- [Styk dítěte s osobou společensky blízkou](#)
- [Spotřebitel](#)
- [Náležitě odůvodnění jako procesní záruka \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odměna advokáta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)